

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy VII
oparte na *Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa* autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic

Wymagania na poszczególne oceny ¹				
konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
1. Podstawy geografii. Rozdział dodatkowy²				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>geografia</i> • przedstawia podział nauk geograficznych • podaje wymiary Ziemi • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>siatka geograficzna, południk, równoleżnik, zwrotnik, długość geograficzna, szerokość geograficzna</i> • wskazuje na globusie i na mapie południk: 0° i 180° oraz półkulę wschodnią i półkulę zachodnią • wskazuje na globusie i na mapie równik oraz półkule: północną i południową • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala, siatka kartograficzna, legenda mapy</i> • wymienia elementy mapy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różnicę między geografią fizyczną a geografią społeczno-ekonomiczną • wymienia źródła informacji geograficznej • podaje cechy kształtu Ziemi • odczytuje wartości szerokości geograficznej zwrotników, kół podbiegunowych oraz biegunów • podaje cechy siatki geograficznej • określa położenie geograficzne punktów i obszarów na mapie • wyjaśnia różnicę między siatką kartograficzną a siatką geograficzną • szereguje skale od największej do najmniejszej • podaje różnicę między wysokością względną i wysokością bezwzględną 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym się zajmują poszczególne nauki geograficzne • przedstawia poglądy na kształt Ziemi • wymienia dowody na kulistość Ziemi • wymienia cechy południków i równoleżników • odczytuje długość i szerokość geograficzną na globusie i na mapie • odszukuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych • przedstawia skalę w postaci mianowanej i podziałki liniowej • wymienia metody prezentacji zjawisk na mapach • omawia sposoby przedstawiania rzeźby terenu na mapie • oblicza wysokości względne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady praktycznego zastosowania geografii • wyjaśnia różnicę między elipsoidą a geoidą • wyjaśnia znaczenie układu współrzędnych geograficznych • oblicza na podstawie współrzędnych geograficznych rozciągłość równoleżnikową i rozciągłość południkową • analizuje treści map wykonanych w różnych skalach • posługuje się skalą mapy do obliczania odległości w terenie i na mapie • omawia metody prezentacji zjawisk na mapach • charakteryzuje rzeźbę terenu na podstawie rysunku poziomicowego i mapy ogólnogeograficznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa przedmiot badań poszczególnych nauk geograficznych • ocenia znaczenie umiejętności określania współrzędnych geograficznych w życiu człowieka • oblicza skalę mapy na podstawie odległości rzeczywistej między obiektami przedstawionymi na mapie • wskazuje możliwość praktycznego wykorzystania map w różnych skalach • interpretuje treści różnego rodzaju map i przedstawia ich zastosowanie

¹ Szarym kolorem oznaczono dodatkowe wymagania edukacyjnych.

² Rozdział dodatkowy *Podstawy geografii* w okresie przejściowym ułatwi uczniom po kursie przyrody zrozumienie treści dotyczących współrzędnych geograficznych oraz przećwiczenie najważniejszych umiejętności wykorzystywanych podczas pracy z mapą.

<ul style="list-style-type: none">wymienia rodzaje skalwyjaśnia znaczenie terminów: <i>wysokość względna, wysokość bezwzględna, poziomicą</i>odczytuje z mapy wysokość bezwzględnąpodaje na podstawie atlasu nazwy map ogólnogeograficznych i tematycznych	<ul style="list-style-type: none">określa na podstawie rysunku poziomicowego cechy ukształtowania powierzchni terenucharakteryzuje mapy ze względu na ich przeznaczenie	<ul style="list-style-type: none">omawia podział map ze względu na treść, skalę i przeznaczenie	<ul style="list-style-type: none">odszukuje w atlasie mapy i określa ich przynależność do poszczególnych rodzajów	
2. Środowisko przyrodnicze Polski				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej podaje całkowitą i administracyjną powierzchnię Polskiwskazuje na mapie geometryczny środek Polskiwymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapiepodaje długość granic z sąsiadującymi państwamiwyjaśnia znaczenie terminu <i>geologia</i>wymienia najważniejsze wydarzenia geologiczne na obszarze Polskiwyjaśnia znaczenie terminów <i>plejstocen</i> i <i>holocen</i>wyjaśnia znaczenie terminów <i>krajobraz polodowcowy</i> i <i>rzeźba glacjalna</i>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznejopisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europyodczytuje szerokość i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europywskazuje na mapie przebieg granic Polskiomawia na podstawie mapy płytową budowę litosferyomawia proces powstawania górwymienia na podstawie mapy geologicznej ruchy górotwórcze w Europie i w Polscewymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębne oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">oblicza rozciągłość południkową i rozciągłość równoleżnikową Europy i Polskicharakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europyopisuje cechy różnych typów genetycznych górprzedstawia współczesne obszary występowania lodowców na Ziemi i wskazuje je na mapie ogólnogeograficznej światacharakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polskiomawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">rozdziela konsekwencje położenia matematycznego, fizycznogeograficznego oraz geopolitycznego Polskiopisuje jednostki geologiczne Polski i podaje ich charakterystyczne cechyokreśla na podstawie mapy geologicznej obszary poszczególnych fałdowań na terenie Europy i Polskiopisuje mechanizm powstawania lodowcówwykazuje pasowość rzeźby terenu Polskiprzedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polskirozpoznaje główne skały występujące na terenie Polskipodaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i rozciągłości równoleżnikowej Polski i Europywykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polskiwykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polskiopisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodniczewykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykęocenia znaczenie gospodarcze rzek Polski

<ul style="list-style-type: none">•wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski•wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie•wymienia główne rodzaje skał•wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pogoda, klimat, ciśnienie atmosferyczne, niż baryczny, wyż baryczny</i>•wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego•wymienia elementy klimatu•wyjaśnia znaczenie terminu <i>średnia dobowa wartość temperatury powietrza</i>•wymienia czynniki, które warunkują zróżnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce•wymienia rodzaje wiatrów•wyjaśnia znaczenie terminu <i>przepływ</i>•wyjaśnia znaczenie terminów <i>system rzeczny, dorzecze, zlewisko</i>•wskazuje na mapie główne rzeki Europy i Polski•określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego•podaje główne cechy fizyczne Bałtyku	<ul style="list-style-type: none">•omawia zlodowacenia na obszarze Polski•opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe•porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy•dokonuje podziału surowców mineralnych•wymienia strefy klimatyczne świata na podstawie mapy tematycznej•podaje cechy przejściowości klimatu Polski•podaje zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na podstawie mapy tematycznej•opisuje wody Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej•rozpoznaje typy ujść rzecznych•charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata•opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku•opisuje charakterystyczne typy gleb w Polsce•przedstawia na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie gleb na obszarze Polski•omawia na podstawie danych statystycznych wskaźnik lesistości Polski	<ul style="list-style-type: none">•opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej•omawia warunki klimatyczne w Europie•charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce•odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkości opadów atmosferycznych z klimatogramów•wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry•opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry•charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku•wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb na podstawie profili glebowych•omawia funkcje lasów•omawia na podstawie mapy Polski przestrzenne zróżnicowanie lesistości w Polsce•ocenia rolę parków narodowych i innych form ochrony przyrody w zachowaniu naturalnych walorów środowiska przyrodniczego	<ul style="list-style-type: none">•opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski•opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce•omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku•omawia procesy i czynniki glebotwórcze•opisuje typy zbiorowisk leśnych w Polsce•opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski•ocenia najważniejsze działania w zakresie ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none">•analizuje główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego•ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce•podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego•planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody
--	---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none">•wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gleba, czynniki glebotwórcze, proces glebotwórczy, profil glebowy, poziomy glebowe</i>•wymienia typy gleb w Polsce•wyjaśnia znaczenie terminu <i>lesistość</i>•wymienia różne rodzaje lasów w Polsce•wymienia formy ochrony przyrody w Polsce•wskazuje na mapie Polski parki narodowe	<ul style="list-style-type: none">•omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce•podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu•charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce			
3. Ludność i urbanizacja w Polsce				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">•wskazuje na mapie politycznej Europy największe i najmniejsze państwa Europy•wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolice•wyjaśnia znaczenie terminów: <i>demografia, przyrost naturalny, współczynnik przyrostu naturalnego, współczynnik urodzeń, współczynnik zgonów</i>•wymienia na podstawie danych statystycznych państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">•szereguje województwa pod względem powierzchni od największego do najmniejszego•prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Polski po II wojnie światowej•omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2016•omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce•omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">•omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w.•oblicza współczynnik przyrostu naturalnego•podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce•omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce•porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie danych statystycznych•oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski•opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">•omawia zmiany, które zaszły w podziale administracyjnym Polski po 1 stycznia 1999 r.•omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy•omawia strukturę płci i wieku ludności Polski na tle struktur wybranych państw europejskich na podstawie piramidy płci i wieku•omawia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">•analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski•analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego•analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Europie i w Polsce•ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie•omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce

<ul style="list-style-type: none">•wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia</i>•odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce na podstawie danych statystycznych•wyjaśnia znaczenie terminu <i>wskaźnik gęstości zaludnienia</i>•wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce•wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty, współczynnik przyrostu rzeczywistego</i>•wyjaśnia różnicę między emigracją a imigracją•odczytuje dane dotyczące wielkości i kierunków emigracji z Polski•wymienia główne skupiska Polonii•wyjaśnia znaczenie terminu <i>migracje wewnętrzne</i>•wymienia przyczyny migracji wewnętrznych•wymienia mniejszości narodowe w Polsce•wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkałe przez mniejszości narodowe•wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura zatrudnienia, struktura</i>	<ul style="list-style-type: none">•wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Europie i w Polsce•omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce•wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce•określa kierunki napływu imigrantów do Polski•podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce•charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce•podaje przyczyny bezrobocia w Polsce•porównuje wielkość bezrobocia w Polsce i innych krajach europejskich na podstawie danych statystycznych•wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady•podaje różnicę między aglomeracją monocentryczną a policentryczną•podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce•podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce	<ul style="list-style-type: none">•opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce•porównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europy•omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce•porównuje strukturę narodowościową ludności Polski z analogicznymi strukturami ludności w wybranych państwach europejskich•określa na podstawie danych statystycznych różnicę w strukturze zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach•porównuje stopę bezrobocia w wybranych krajach europejskich•analizuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy•analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce•charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce•omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce	<ul style="list-style-type: none">•oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego Polsce•charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce•omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce•przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy•omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach•omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji•charakteryzuje przemiany współczesnych miast•omawia problemy mieszkańców dużych miast•analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych•omawia przemiany współczesnych miast	<ul style="list-style-type: none">•analizuje na podstawie dostępnych źródeł skutki bezrobocia w Polsce•omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej
---	--	---	--	--

<p>wykształcenia, bezrobocie, stopa bezrobocia, ludność aktywna zawodowo</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki • odczytuje z mapy zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia w Polsce i w Europie • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>urbanizacja, wskaźnik urbanizacji</i> • odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy • wyjaśnia znaczenie terminu <i>miasto</i> • wymienia największe miasta i wskazuje je na mapie Polski • wymienia funkcje miast 				
<p>4. Rolnictwo i przemysł Polski</p>				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia funkcje rolnictwa • wymienia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce • wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plon, zbiór</i> • wymienia główne uprawy w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce • prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce • przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce • prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno- gospodarczym kraju • omawia regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce • przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce • charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce • porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy • porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej • dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian pogłowia wybranych zwierząt gospodarskich w Polsce po 2000 r. i wyjaśnia ich przyczyny • przedstawia perspektywy rozwoju gospodarki morskiej w Polsce

<ul style="list-style-type: none"> •wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>hodowla, pogłowie</i> •wymienia główne zwierzęta gospodarskie w Polsce •wskazuje na mapie obszary hodowli zwierząt gospodarskich •dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy •wymienia funkcje przemysłu •wymienia źródła energii •wymienia typy elektrowni •wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce •wymienia największe porty morskie w Polsce i wskazuje je na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> •wskazuje rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce •przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce •wymienia czynniki lokalizacji hodowli bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce •omawia cechy polskiego przemysłu •wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski •lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłone, wodne i niekonwencjonalne •opisuje wielkość produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych •opisuje na podstawie danych statystycznych wielkość przeładunków w portach morskich Polski 	<ul style="list-style-type: none"> •prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę hodowli w Polsce •przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju •omawia przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia przemysłu w Polsce •prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy •opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę przeładunków w polskich portach morskich •opisuje strukturę połowów ryb w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej •analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu •omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące współcześnie w polskiej energetyce •określa na podstawie dostępnych źródeł uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej w Polsce •omawia problemy przemysłu stoczniowego w Polsce 	
5. Usługi w Polsce				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce •wyjaśnia znaczenie terminu <i>komunikacja</i> •wyróżnia rodzaje transportu w Polsce •wskazuje na mapie Polski porty handlowe, śródlądowe oraz lotnicze •wyróżnia rodzaje łączności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •omawia zróżnicowanie usług w Polsce •omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce •omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych i autostrad w Polsce •omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju •charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków •omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce •określa znaczenie transportu w rozwoju gospodarczym Polski •prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego •określa znaczenie łączności w rozwoju gospodarczym Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •ocenia na podstawie dostępnych źródeł poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy •omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany, które zaszły w geograficznych kierunkach wymiany międzynarodowej Polski •podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna</i> • dokonuje podziału turystyki • wymienia i wskazuje na mapie regiony turystyczne Polski • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksport, import, bilans handlu zagranicznego</i> • wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia na podstawie danych statystycznych morską flotę transportową w Polsce • omawia czynniki rozwoju turystyki • wymienia i wskazuje na mapie polskie obiekty, znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> • omawia strukturę towarową handlu międzynarodowego 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski • charakteryzuje obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> • charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski • przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy • ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski • ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki 	
6. Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego Polski				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego • podaje przyczyny kwaśnych opadów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia rodzaje zanieczyszczeń i ich źródła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wpływ poszczególnych sektorów gospodarki na stan środowiska • wymienia źródła zanieczyszczeń komunalnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje na podstawie mapy tematycznej stan zanieczyszczeń wód śródlądowych • omawia skutki zanieczyszczeń środowiska naturalnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ustala na podstawie dostępnych źródeł, jakie regiony w Polsce cechują się największym zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego
7. Relacje między elementami środowiska geograficznego				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, terasa zalewowa, sztuczny zbiornik wodny</i> • wymienia przyczyny powodzi w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zjawisko powodzi • wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią • wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce • określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników • wyjaśnia wpływ warunków pozaprzyrodniczych na wykorzystanie OZE w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej • omawia największe powodzie w Polsce i ich skutki • wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa na wybranych przykładach wpływ wylesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy teras zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce

<ul style="list-style-type: none">•wymienia główne źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim•wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich•wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast•wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej•wyjaśnia znaczenie terminów: <i>centra logistyczne, spedycja</i>•wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski	<ul style="list-style-type: none">•podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w województwach pomorskim i łódzkim•omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich•wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego obszary o dużym wzroście liczby ludności•omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 r. i po nim•omawia na podstawie mapy sieć autostrad i dróg ekspresowych•wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego	<p>województwach pomorskim i łódzkim</p> <ul style="list-style-type: none">•omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy•wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności•analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego•omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989 r.•wymienia główne inwestycje przemysłowe we Wrocławiu i w jego okolicach•wskazuje na mapie tematycznej przykłady miejsc, w których przebieg autostrad i dróg ekspresowych sprzyja powstawaniu centrów logistycznych•wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski	<ul style="list-style-type: none">•analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem•omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy•określa zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich na przykładzie Krakowa i Warszawy•wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich•opisuje zmiany, jakie zaszły w strukturze produkcji po 1989 r. w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej•omawia rolę transportu morskiego w rozwoju innych działów gospodarki•analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie•określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach	<ul style="list-style-type: none">•analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki•identyfikuje na wybranych przykładach związku między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, stylu zabudowy oraz strukturze demograficznej w strefach podmiejskich•ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany zaludnienia obszarów wiejskich•wykazuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1998 r. na zmiany struktury zatrudnienia w wybranych regionach kraju•identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych oraz centrów logistycznych i handlowych na wybranym obszarze kraju•identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją
---	--	--	--	---

				inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta
8. Mój region i moja mała ojczyzna				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">•wyjaśnia znaczenie terminu <i>region</i>•wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski•wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony•wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu•wyjaśnia znaczenie terminu <i>mała ojczyzna</i>•wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny•przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie•wymienia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">•charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych•rozpoznaje skały występujące w regionie miejsca zamieszkania•wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych•określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym•rozpoznaje w terenie obiekty charakterystyczne dla małej ojczyzny i decydujące o jej atrakcyjności	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">•wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie•analizuje genezę rzeźby powierzchni swojego regionu•prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności regionu•prezentuje główne cechy gospodarki regionu•opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny•omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">•przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu•analizuje formy współpracy między własnym regionem a partnerskimi regionami zagranicznymi•prezentuje na podstawie informacji wyszukiwanych w różnych źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">•podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego na arenie międzynarodowej•projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie•wykazuje na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależności między elementami środowiska geograficznego•planuje wycieczkę po swojej małej ojczyźnie•projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności

1. **Praca domowa – ZAWSZE ZADANA Z GEOGRAFII** – po każdej lekcji należy przeczytać temat z podręcznika
2. **Kartkówki** mogą być **niezapowiedziane** i dotyczą trzech ostatnich lekcji lub lekcji bieżącej (na jej zakończenie). **Poprawa kartkówki** odbywa się w formie ustnej lub pisemnej w czasie **nie dłuższym niż 2 tygodnie** od oddania kartkówki.
3. Pisanie **zaległych sprawdzianów** - w terminie **do 2 tygodni** od powrotu do szkoły.
4. **Poprawianie sprawdzianów - oceny niedostateczne** poprawiamy w terminie **do 2 tygodni** od oddania sprawdzianu (pisemnie lub ustnie po wcześniejszym ustaleniu terminu z nauczycielem)
5. Podczas lekcji geografii uczeń może być oceniany znakami: **plus (+)** i **minus (-)** za następujące czynności:
 - aktywność na lekcji, przygotowanie do lekcji, praca na lekcji, prace domoweZnaki będą przeliczane na oceny według następujących zasad:
+ + + + (bardzo dobry), + + + - (dobry), + + +- (dostateczny), - - - - (niedostateczny), + + - - (dopuszczający). Plusy i minusy będą wpisywane do zeszytu nauczyciela lub ucznia.
6. **Sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów (wg hierarchii ważności):** sprawdziany, kartkówki, odpowiedzi ustne i znajomość mapy, praca na lekcji, doświadczenia (wykonanie i prezentacja) oraz prezentacje (m.in. multimedialne), prace domowe i dodatkowe. Dodatkowo oceniane będą prace długoterminowe, udział w projektach edukacyjnych oraz uczestnictwo i sukcesy w konkursach geograficznych, szczególnie typu test, egzamin.

Jeśli chcesz otrzymać na koniec roku OCENĘ CELUJĄCĄ (6) pamiętaj, aby:

1. Wykonywać w terminie wszystkie prace dodatkowe / zadania dodatkowe (min. 4 w semestrze)
2. Pomóc w przygotowywaniu imprez ekologicznych lub przyrodniczych w szkole
3. Zostać laureatem w konkursie szkolnym lub pozaszkolnym sprawdzającym wiedzę geograficzną

ZESZYT przedmiotowy - proponuję w miękkiej okładce, w kratkę, cienki 32 kart. (ze względu na kręgosłup). Zapisany zeszyt należy przechowywać w szafce do końca roku szkolnego.